

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Quae in ministracione sacramenti poenitentiae Parochus, & Confessarius
obseruet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

Reg. 222.

Item decretum aliud memoria teneant, factum in eodem Concilio quinto in hæc verba.

Ne facultatum, priuilegiorumve iure, quæ cuiunque, etiam Rosarij, & cruce signatorum scholæ, confratriæ, collegiæ, etiam laicorum, quæve collegis, confratribusve in eo adscriptis ante, vel post Concilij Tridentini confirmationem concessa sunt, confessarius, cuiusvis ordinis sit, ab ijs casibus quos sibi Episcopus in sua diœcesi reseruauerit, pœnitentes sine illius facultate absoluat. Si contra fecerit, suspensionem à diuinis ipso facto incurrat.

Quod idem fieri prohibitum est, etiã ex indulgentiarum literis, quæ ecclesijs concessæ sunt, Concilio prouinciali sexto.

Tit. v. sup.
pag. 305. §.
Quod superioribus.

Quæ Parochus speciatim doceat, horteturq; facere pœnitentes in sacramento pœnitentiæ.

Pœnitens antequam ad Parochum, sacerdotemve, cui peccata confiteatur accedat, multitudinem, & grauitatem peccatorum, quibus se irretitum esse sentit, vehementer intimè dolebit, ac deplorabit, Deiq; misericordiam omni prece flagitabit. Proposita sibi ob oculos sanctissima Christi crucifixi, vel alia pia imagine, cor suum pro peccatis remittendis effundet, excitans, & humilians spiritum vehementer ad compunctionem.

Primo peccata omnia, præsertim grauiora, ad memoriam reuocabit: qua in recordatione excitabit deuotionem, & cordis compunctionem.

Et quò magis, & contemptum sui ipsius, abiectiorem, humilitatemque, ac deuotionem in se excitet, recensèbit gemens peccata, quæ vehementius suam conscientiam angunt.

Et quò diligentius conscientiam examinet, sibi proponet ob oculos decalogum, ad cuius singula præcepta se, mores, vitamq; suam accuratè contemplantur.

Singulaq; præcepta ita examinabit, vt perpèndat, atque adeo videat sigillatim, si quæ contra vnum quodque præceptum, vel cogitatione, vel verbo, vel

opere admisit, commiseritve: aut rursus si quid de eo omiserit.

Aliud præterea examen conscientie suggerit ex septem peccatis capitalibus singulis, quæ item aut cogitatione, aut verbo, aut opere commiserit, aut omissione etiam.

At verò omnem examinandæ conscientie rationem fideles, præsertim rudes, Parochus Confessariuue aliquando docebit, prout opus esse viderit.

Cum igitur pœnitens ex singulis notatis capitibus conscientiam suam quantum potuit diligentia examinauerit; desiderio consequendæ remissionis peccatorum accensus, ad Confessarium vices Christi gerentem accedet: cui omnia, & singula peccata quæ in memoriam venerint, fideliter, & integrè exponet.

Accedet autem ad confessionem habitu demisso, & humili, ac nullo planè ornato, & depositis armis. Si verò clericali ordinis est, sine superpelliceo.

Ad pedes Confessarij genua ambo flectet, nullo supposito puluinario, nisi aliud necessitas postulat.

Decenter se toto corporis habitu, & situ ita se componet, vt instar supplicatis sit.

Erit capite aperto, vultu demisso, manibus iunctis, & supplicibus.

Faciem sacerdotis non spectabit, vt meminerit, se non coram homine peccatore, sed coram Deo altissimo esse; vt agnoscendo, & confitendo offensas, humiliter veniam petat.

Mulier autem penitus ita capite velato erit, vt velum densum caput operiens, demissum sit vsque ad supercilia.

Quæ in ministracione sacramenti pœnitentiæ Parochus, & Confessarius obseruet.

Ad audiendam confessionem cum accedit, ante breui precatatione, qua diuinæ gratiæ lumen in eo ministerio ritè peragendo sibi postulet, tacitus vtetur: ac præterea preces adhibere poterit, quæ infra notatæ sunt.

In ecclesia, non autem in priuatis edibus confessiones audiat, nisi ex causa necessaria, vel vrgenti: quæ cum incidit, studeat tamen in oratorio, aut certè decen-

decentissimo loco id præstare.

Habebit igitur in ecclesia sedem confessionalem ad præscriptum, in qua sacras confessiones excipiat: duas verò, vbi quingentarum animarum, cura geritur; plures, vbi plures sunt Confessarij. quæ sedes confessionales, patenti, & conspicuo ecclesiæ loco, non autem in ecclesiæ, aut cappellæ alicuius angulis constitutæ sint.

Affixa hæc sint cuiq; confessionali; sacra imago, literæ diæ Cœnæ Domini illius anni; tabula casuum referuatorum; orationes dicendæ ante confessionem; formula absoluendi.

• Mulieres ante solis ortum, vel post eius occasum confitentem in ecclesia nē audiat: neve vllō modo extra sedē confessionalem; & medio inter eum, & mulierem intersepto.

Superpelliceo, & stola violacei coloris vtetur; nec verò vnquam stans, sed sedens audiet, & absoluēt, cuiuscunque gradus sit pœnitens. neq; dum pœnitentem audit, inde discedet aliō vocatus, nisi necessaria causa. Dum verò audit, nō aliō neque oculis, neque animo mentēve vagabitur; sed ad pœnitentis confessionem attentus erit, illiusq; peccata vnā cum eo intimè dolebit: memor sanctissimorum patrum, ac præsertim Beati Ambrosij, qui pœnitentium confessionibus audiendis lachrymas perpetuò profudit, eorum culpas simul dolendo.

Vultu, & oculis ita compositis se in sedili confessionali habebit, vt re vera ostendat, se de pœnitentis salute paternè sollicitum; ita tamen vt nullo penitus signo inspectantibus indicare possit, se grauitate fortasse sceleris alicuius commoueri.

Ante confessionem Parochus Confessarij vte perquirat generatim statum pœnitentis, si eum minimè norit. Tum hæc inter cœtera.

Quandiu est, quòd confessus non sit.

An pœnitentiam impeditam præstiterit.

An examinandæ suæ conscientiæ, antequàm ad confessionem accesserit, diligentiam prout opus est, adhibuerit; alioqui differenda esset confessio.

Parochus item interrogabit, an sita sit parochiæ, si dubitet.

Si Confessarij nihil impedimenti obstare viderit, ad confessionem veniendum erit: quæ vt fructuosior sit, rectè faciet Confessarij, si breui, & efficaci aliqua monitione prius pœnitentem præparabit, & accendet ad piè confitendum.

Confessarij quisq; antequàm confessionem audiat, efficiat, vt pœnitens ipso audiente recitet orationem Dominicā, salutationem angelicam, symbolum fidei, & decalogum, ad præscriptum concilij prouinc. quinti: nisi eius recitationis certis personis aliquando remittendæ facultatem habeat, vt sexto prouinc. concilio, & diœcesano vndecimo permissum est: cum ijs verò, qui ea capita recitare nesciunt, aut difficilè discere possunt, agat ad præscriptum eorundem conciliorum.

At verò omnino perquirat, si rudes quidam homines ad confessionem accedentes fidei articulos ignorent, & si opus esse viderit, eos doceat; ita vt explicite eos, & intelligenter sciant, non autem quasi recitantes tantum.

Testimonium eiusdem recitationis, nē tradat ijs, qui non recitarint; cum etiam regularibus falsum dantibus pœnitentis suspensionis à nūnere audiendi confessiones, ex Synodo xj.

Pœnitens ipse omnia, & singula peccata confitebitur: eumque confitentem Confessarij adiuuabit, prout opus esse viderit.

Postea eundem ipse interrogabit, an alia peccata recordetur: demum de singulis decalogi præceptis, de septem peccatis capitalibus (si tamè expedire pro ratione personæ viderit) item de omisissis, & commissis circa præcepta Ecclesiæ, opera misericordiæ, virtutes theologicas, vsum quinque sensuum.

Extra materiam peccatorum non vagabitur in confessione.

Prudens cautusq; erit in interrogationibus; ne, rudibus præsertim, atq; vtriusque sexus iunioribus, ad nouum, & nunquam antea attentatum scelus, occasionem aperiat, atq; det. hi tamen de peccatis, quorum nullam in confessione mentionem fecerunt, & in quibus probabili-

habilitate existimari possunt deliquisse; prudenti cautione interrogandi erant; nè aut pudore, aut ignorantia celent peccata.

Studeat verò semper exquirere, si quid pœnitens norit, quod ad sanctæ Inquisitionis officium sit deferendum.

Si censura, aut peccato pœnitens sit irretitus, à quo ipse non possit absolueri; ne tamen eum rejiciat, sed potius iuvare studeat. quia in re, cum liceat eum à quibus potest absolueri, & pro reservationum absolutione mittere ad eum qui habet absolvendi facultatem; videbit tamen, utrum animæ illius magis consulatur, si ipse absolvendi facultatem impetret coram, si fieri possit, alioqui per litteras saltem, idque cautè quantum fieri possit: ut ita pœnitentem vno tempore ab omnibus peccatis absolvat.

Caueat, nè excommunicatum prius absolvat à peccatis, quam ab excommunicatione sit absolutus.

Videat diligenter, ne quem absolvat, qui vel odium, inimicitiamve deponere nolit; vel restituere pro facultate recuset alienum; vel à statu peccati mortalis paratus non sit discedere, occasioneve similis peccati vitare: quia de re doctrinas probatas studeat rectè cognoscere, & secundùm eas sese gerere.

Observeat, si quod peccatum mortale in confessionibus præteritis studiosè subtrahit, ut iterari sit opus.

In eo maximè cautus sit absolvendo, cui cum facultas adsit aliena restituendi, vel legata pia persolvendi, idque iam aliàs in confessione promiserit, præstare tamen neglexit.

Peccata quædam magis visitata, & que maximo sunt fidelibus populis damno, & scandalo, studiosè persequatur: contractus, quibus usura palliata inest, ut in cambijs, & venditionibus multis: crimen falsi testis: choreas, & spectacula; venereas amicitias; & eiusmodi.

Antequam pœnitentiam imponat, & absolutionem tribuat pœnitenti; videbit, an propter Deum veram peccatorum suorum contritionem habeat: anque certum deliberatum que ei sit, in posterum quantum in se est, diuina gratia adiuvante, à peccatis abstinere; & quæ antea

commiserit, pro ijs satisfactionem persolvere. Quod si ita animo affectum viderit, monebit, valde que hortabitur, ut pro tanto beneficio maximas gratias Deo agat, ab eoque cœlestis gratiæ præsidium petere nunquam desinat; quo ad iustas, pravis cupiditatibus facile resisteret possit.

Si verò talem contritionem illi non habere intellexerit; illius desiderio accendere conabitur, hoc admonens, propter Deum ipsum usque adeo quantum potest, eum peccata dolere oportere, ut saltem adiutrice diuina gratia, quam à Deo intimè precetur, ex sacramenti que virtute, ex attrito contritus fiat.

Quod si pœnitens nullam contritionem, nec verò saltem attritionem, aut neque propositum abstinendi in posterum ab aliquo mortali peccato ostendet; eum minimè Confessor absolvat: sed tamen eum salutaribus consilijs, & bonis operibus præscribendis iuvet: quod idem præstet, si ante confessionem animaduertit; cauendo, nè quemquam asperius tractans, culpa sua inducat, ut vel desperet, vel à confessione abhorreat.

Caueat autem omnino, nè verbo, aut signo, aut alio quouis modo aliquatenus prodatur peccatorem; sed si prudentiori consilio indigerit, illud absque ulla expressione personæ cautè requirat: quoniam qui peccatum in pœnitentiâ iudicio sibi detectum præsumserit reuelare, non solum à sacerdotali officio deponendum, verumetiam ad agendam perpetuam pœnitentiam in arctum monasterium detrudendum esse, canone decretum est.

Confessionis testimonium signatum ne dare omittat peccata confessis in Pascha, ut de ea Parochijs constet. Item ægrotationis tempore, ut possit medicis ostendi: quod qui non fecerit, eum, si regularis sit, suspensionem; si alius mulctam, pecuniariam subire synodo xj. decretum est.

Confitentium nomina & cognomina Paschæ tempore in librum certum lapsposito die referat, ut is possit petenti Archiepiscopo ostendi.

Ne quid accipiat in sacra huiusmodi mini-

Pag. 411. G.
Quod si q.

Q mini-

ministracione, neve arcam aut vas aliquod habeat ad eleemosynā hac de causa etiam dissimulanter excipiendam.

Si quid pecuniæ dare pœnitentes ad satisfacionis, vel penitentiæ opus debent, id ne sibi confessarius sumat, etiam si erogandum sit in Missæ sacræ faciendis.

De cohortatione & monitione Confessoris ad pœnitentem.

Confessione audita, perpendens peccatorum quæ ille admisit, magnitudinem; nempe qualia sint, quàm grauiā, & quoties peccarit: pro eorum grauitate, proq; illius qui commiserit, conditione, cohortationes, monitiones paternæ charitate adhibebit, atque correptiones etiam, reprehensionesq; graues, prout opus esse viderit.

Hæc porrò pœnitentem valde cohortabitur in Domino: vt in officij, aut artificij quod exercet, aut ordinis statusve sui munere se iuste recteq; gerat.

Bene, ac christiano more viuendi regulas demonstrabit, prout opportunum esse viderit pœnitenti, præsertim patrifamilias, & omnino pro personæ illius ratione, idq; etiam ex libellis eo de genere editis.

In primis, vt sanctissima sacramenta, cōfessionem, & communionem deuotè frequentet.

Quotidie, manè saltem vespereq; ad præsidium orationis confugiat, in qua aliquid de passionis Domini nostri, vel alijs mysterijs meditetur; supplexq; omni intima pietate Deum adoret, ei de beneficijs vniuersè speciatimq; acceptis gratias agat; & factò breui conscientie suæ examine, ab eo tota mente totoq; corde petat misericordiam ac veniam erratorum suorum; & lumen præterea, ac virtutem, quia ipse adiutus rectè ambulet, atque adeo progrediatur in viā mandatorum diuinæ legis.

Docebit etiam optimum fore, si aliquè ex sanctorum numero, patronum celestem deligat, præcipuè beatissimam Virginem Mariam matrem Dei, cuius intercessionem quotidie imploret.

Sancti etiam cuius nomen habet, exempla virtutum imitari studeat: & quorum sanctorum dies festi coluntur, eum eorū celebritas anniuersaria agitur, ab vniuf cuiusq; illorum vita aliquam virtutem præcipuam discat, quam sibi quoq; proponat ad imitationem.

Et verò pietatis christianæ officia, atq; opera charitatis, vt maximè potest, sollicitè amplectatur.

Peccata verò, atque adeo omnem peccandi occasionem fugiat: hincque fugiendis ipse pœnitenti remedia salutaria demonstrabit.

Eudemq; præterea adhortabitur, vt malorum consuetudinem deuotans, bonorum, pièq; agendi studiosorum non solū familiaritate, sed consilio vtatur.

Pœnitentem vt affectum esse anima duert, ita opportunè, salutariterq; monebit Afflictam ad patientiam hortabitur exemplo Christi Domini, & sanctorum eius. Si quem æterni supplicij commemoratione vehemèter angere viderit, eum in spem diuinæ bonitatis, & misericordie infinitæ eriget. alium qui grauissimè peccarit, si neque contritum, neque attritum viderit; metu diuinæ iustitiæ perterrefaciet, cum eodemq; aget vt supra. ægrotum verò consolabitur, vt demonstratum est in ea parte, quæ est de visitatione infirmorum.

Omnino more periti medici sciet infundere vinum & oleum vulneribus fauciat, diligenter inquiret & peccatoris circumstantias, & peccati; quibus prudenter intelligat, quale debeat ei præbere consilium & cuiusmodi remedium adhibere, diuersis experimentis vtendo ad saluandum ægrotum.

Quamquam autem absolutio, quæ est forma sacramenti pœnitentiæ, consistit in illis verbis, Ego te absoluo, debet tamen confessarius alia quoque addere, vt infra suo loco in ordine notata sunt.

De modo imponendæ pœnitentiæ.

Pœnitentia imponenda, adhibebit & prudentiam, & pietatem, & iustitiam.

Habebit rationem status, conditionis, sexus, & ætatis.

Vide.